ĢENERĀLADVOKĀTA PAOLO MENGOCI [*PAOLO MENGOZZI*] SECINĀJUMI,

sniegti 2008. gada 28. februārī [1]

1. Iesniedzējtiesa ar šo lūgumu sniegt prejudiciālo nolēmumu lūdz Tiesai precizēt, vai atbilstoši Regulā (EK) Nr. 615/98 [2] minētajai atsaucei uz Direktīvu 91/628/EEK [3] īpašais noteikums, kas paredzēts šīs direktīvas pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunktā attiecībā uz dzīvnieku pārvadāšanu ar kuģi no viena ģeogrāfiskā punkta uz otru ģeogrāfisko punktu Kopienā, ir piemērojams pēc analoģijas, pārvadājot dzīvniekus uz trešo valsti, izmantojot tā saukto Ro-Ro kuģi, un kā ir saprotams šis tiesību noteikums, it īpaši, vai ir jāņem vērā tiesību noteikums par atpūtas laikiem pēc 14 stundu ilga pārvadājuma pa jūru. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noraidoša, iesniedzējtiesa lūdz Tiesai precizēt, vai piemērojamais direktīvas pielikuma 48. punkta 7. daļas a) apakšpunkts ir saprotams tādējādi, ka pēc jūras pārvadājuma var uzsākt 29 stundu pārvadājumu pa sauszemi, neievērojot prasību, ka dzīvnieki ir jāizkrauj un jāatpūtina vismaz 24 stundas. Visbeidzot, iesniedzējtiesa jautā par detalizētiem noteikumiem par direktīvas 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunktā paredzēto maršruta plāna aizpildīšanu, it īpaši tā jautā, vai šajā sakarā ir pietiekoši, ka ar rakstāmmašīnu iepriekš tiek izdarīts ieraksts, ka dzīvniekiem sniegtā aprūpe uz kuģa ir atbilstīga.

I — Atbilstošās tiesību normas

2. Padomes 1968. gada 27. jūnija Regulas (EEK) Nr. 805/68 par liellopu un teļa gaļas tirgus kopīgo organizāciju [4], kas grozīta ar Regulu (EK) Nr. 2634/97 [5], 13. panta 9. punkta otrajā daļā ir noteikts, ka eksporta kompensāciju par dzīvu dzīvnieku eksportu piešķir tikai tad, ja ir ievērots Kopienas tiesiskais regulējums saistībā ar dzīvnieku labturību un it īpaši — tiesību noteikumi par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā. Padomes 1999. gada 17. maija Regulas (EK) Nr. 1254/1999 [6], ar kuru, sākot no 2000. gada 1. janvāra, tika aizstāta Regula Nr. 805/68, 33. panta 9. punkta otrā daļas teksts ir tāds

1 — Oriģinālvaloda — itāļu.

2 — Komisijas 1998. gada 18. marta Regula (EK) Nr. 615/98, ar kuru paredz sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus eksporta kompensāciju piešķiršanai saistībā ar dzīvu liellopu labturību pārvadāšanas laikā (OV L 82, 19. lpp.).

3 — Padomes 1991. gada 19. novembra Direktīva 91/628/EEK par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā, ar kuru groza Direktīvas 90/425/EEK un 91/496/EEK (OV L 340, 17. lpp.) un kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 1995. gada 29. jūnija Direktīvu 95/29/EK (OV L 148, 52. lpp.). Šī direktīva tika atcelta ar Padomes 2004. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 1/2005 par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un saistīto darbību laikā un grozījumu izdarīšanu Direktīvās 64/432/EEK un 93/119/EK un Regulā (EK) Nr. 1255/97 (OV 2005, L 3, 1. lpp.). Šīs regulas 33. pantā ir paredzēta atcelšana, tikai sākot ar 2007. gada 5. janvāri.

4 — OV L 148, 24. lpp.

5 — Padomes 1997. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 2634/97, kas groza Regulu (EEK) Nr. 805/68 par liellopu un teļa gaļas tirgus kopīgo organizāciju (OV L 356, 13. lpp.).

6 — OV L 160, 21. lpp.

pats kā iepriekš minētā 13. panta 9. punkta otrā daļa.

7. Jānorāda, ka saskaņā ar direktīvu "pārvadāšana" ir jebkura dzīvnieku pārvietošana, ko veic ar transportlīdzekli un kas ietver dzīvnieku iekraušanu vai izkraušanu, un "atpūtas laiks" ir nepārtraukts laiks braucienā, kurā dzīvnieki netiek pārvietoti ar transportlīdzekļiem.

3. Regulas Nr. 805/68 piemērošanas noteikumi ir paredzēti [Komisijas] Regulā Nr. 615/98.

4. Regulas Nr. 615/98 1. pantā ir noteikts, ka eksporta kompensāciju par dzīviem liellopiem piešķir tikai tad, ja, dzīvniekus pārvedot uz pirmo izkraušanas vietu trešā valstī, kas ir galapunkts, ir ievēroti Padomes Direktīvas 91/628 noteikumi.

8. Atbilstoši Direktīvas 91/628 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunktam dalībvalstis nodrošina, ka šī paša panta b) apakšpunktā minētā maršruta plāna oriģināleksemplārā ir norādīti laika periodi un vietas, kurās pārvadājamie dzīvnieki tiek baroti un dzirdīti brauciena laikā, un ka par pārvadāšanu atbildīgās personas nodrošina, ka šīs norādes ir iekļautas maršruta plānā.

5. Atbilstoši Regulas Nr. 615/98 2. pantam dzīvniekus pārbauda brīdī, kad tos izved no Kopienas teritorijas. Šī panta 3. punktā ir paredzēts, ka izvešanas punktā valsts pilnvarots veterinārārsts pārbauda un apliecina, ka a) dzīvnieki ir derīgi paredzētajam braucienam atbilstoši Direktīvas 91/628 noteikumiem; b) transportlīdzeklis, ar kuru dzīvnieki tiek izvesti no Kopienas muitas teritorijas, atbilst šīs direktīvas noteikumiem un c) ir nodrošināta dzīvnieku aprūpe brauciena laikā atbilstoši minētās direktīvas noteikumiem.

9. Iepriekš minētās direktīvas pielikuma VII nodaļā (48. punkts) ir norādīti dzīvnieku barošanas un dzirdīšanas laika intervāli, kā arī brauciena un atpūtas ilgums, kas ir jāievēro dzīvu dzīvnieku pārvadāšanas laikā. Saskaņā ar 48. punkta 2. daļu pārvadājuma laiks principā nevar būt ilgāks par astoņām stundām, izņemot, ja transportlīdzeklis ir izpildījis 3. daļā paredzētos nosacījumus. Attiecībā uz liellopu pārvadāšanu iepriekš minētās nodaļas 48. punkta 4. daļas d) apakšpunktā un 5. daļā ir ietverts noteikums (tā sauktais 29 stundu noteikums), saskaņā ar kuru pēc

6. Direktīvā 91/628 ir noteikti kritēriji, kas dalībvalstīm ir jāievēro, lai aizsargātu dzīvniekus pārvadāšanas laikā.

14 stundu pārvadājuma dzīvnieki ir jāatpūtina vismaz vienu stundu, kuras laikā tie ir jāpadzirda un vajadzības gadījumā jāpabaro, pēc tam tos var pārvadāt vēl 14 stundas, pēc kurām tie atkal ir jāizkrauj, jāpabaro un jāpadzirda, kā arī jāatpūtina vismaz 24 stundas [7].

II — Fakti, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

10. Direktīvas pielikuma 48. punkta 7. daļā attiecībā uz jūras pārvadājumiem ir noteikts šādi:

"a) Dzīvniekus nedrīkst pārvadāt pa jūru, ja maksimālais brauciena laiks pārsniedz 2. [daļā] noteikto, ja vien nav ievēroti nosacījumi, kuri noteikti 3. un 4. [daļā], izņemot par brauciena un atpūtas laikiem.

b) Attiecībā uz jūras pārvadājumiem regulārā un tiešā satiksmē starp diviem Kopienas ģeogrāfiskiem punktiem ar transportlīdzekļiem, kas iekrauti kuģī, neizkraujot dzīvniekus, pēdējiem jādod 12 stundu atpūta pēc izkraušanas galapunkta ostā vai tās tiešā tuvumā, ja vien brauciena laiks jūrā ir tāds, ka reisu var iekļaut vispārējā 2. līdz 4. [daļas] plānā."

11. 2002. gada 23. oktobrī Martins Švaningers [*Schwaninger Martin*] paziņoja *Zollamt Salzburg, Erstattungen* [Zalcburgas Muitas pārvaldes Kompensāciju nodaļai] par 33 liellopu eksportu uz Albāniju un lūdza tai piešķirt eksporta kompensāciju. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka attiecīgie dzīvnieki sākotnēji tika pārvadāti pa sauszemi 14 stundas no Austrijas līdz Triestei (Itālija), kur tie tika izkrauti un atpūtināti 24 stundas, pirms tie turpināja ceļu uz Albāniju ar tā saukto Ro-Ro kuģi. Pārvadāšana pa jūru līdz Durresai [*Dürres*] (Albānija) ilga 41 stundu un 30 minūtes, pēc tam pārvadājums tika nekavējoties atsākts, izmantojot sauszemes ceļu transportlīdzekli līdz pat Lushnjai [*Lushnja*] (Albānija), kas bija galapunkts, kurā dzīvnieki tika izkrauti pēc 46 stundu ilga pārvadājuma.

12. Zalcburgas Muitas pārvalde noraidīja Martina Švaningera iesniegto eksporta kompensācijas pieteikumu, jo uzskatīja, ka attiecīgais pārvadājums tika veikts, pārkāpjot Kopienu tiesību noteikumus dzīvnieku aizsardzības jomā, it īpaši Direktīvā 91/628 paredzētos noteikumus attiecībā uz dzīvnieku dzirdīšanu un barošanu pārvadājuma laikā, izmantojot jūras transportlīdzekļus. Faktiski Muitas dienests norādīja, ka maršruta plānā, kuru iesniedzis Martins Švaningers, nebija norādīti starplaiki, kuros dzīvnieki pārvadājuma laikā pa jūru tikuši dzirdīti un baroti, kā arī nebija minēta persona, kura

7 — Faktiski "29. stundu noteikums" ir neprecīza 48. punkta 4. daļas d) apakšpunkta, ar kuru tiek paredzēts, ka brauciena ilgums nevar turpināties ilgāk par 28 stundām un ka ir jābūt atpūtas laikam vismaz vienas stundas garumā, interpretācija. Līdz ar to 29 stundu noteikums nosaka nevis maksimālo, bet minimālo brauciena laiku.

bija atbildīga veikt minētās darbības, un, pamatojoties uz šiem apstākļiem, secināja, ka pārvadātie dzīvnieki 46 stundas netika nedz baroti, nedz dzirdīti. Turklāt šajā sakarā tas uzskatīja, ka nav nozīmes šofera apliecinājumam, kas tika iesniegts saistībā ar informāciju par barošanas un dzirdīšanas periodiem brauciena laikā uz kuģa.

13. Pret šādu Zalcburgas Muitas pārvaldes noraidošu lēmumu Martins Švaningers cēla prasību *Unabhängiger Finanzsenat* (Neatkarīgā nodokļu palāta), kura, šauboties par attiecīgā Kopienu tiesiskā regulējuma interpretāciju, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [..] Regulas [..] Nr. 615/98 1. pants ir saprotams tādējādi, ka [..] Direktīvas 91/628 [..] pielikuma [..] 48. punkta 7. daļas b) apakšpunkts ir piemērojams pēc analoģijas, pārvadājot dzīvniekus regulārā un tiešā satiksmē pa jūru starp Kopienā esošu ģeogrāfisku punktu un trešā valstī atrodošos ģeogrāfisku punktu ar tādiem transportlīdzekļiem, kuri, neizkraujot no tiem dzīvniekus, tiek novietoti uz kuģa?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Direktīvas 91/628 [..] pielikuma [..] 48. punkta 7. daļas b) apakšpunkts ir saprotams tādējādi, ka, pārvadājot liellopus, to pārvadāšanas pa jūru laiks neatbilst 4. daļas d) apakšpunktam, ja dzīvnieki pēc 14 stundu ilga pārvadājuma perioda netiek vismaz vienu stundu atpūtināti?

3) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noraidoša, vai tad piemērojamais Direktīvas 91/628 [..] pielikuma [..] 48. punkta 7. daļas a) apakšpunkts ir saprotams tādējādi, ka, veicot jūras pārvadājumus regulārā un tiešā satiksmē starp Kopienā esošu ģeogrāfisku punktu un trešā valstī atrodošos ģeogrāfisku punktu ar tādiem transportlīdzekļiem, kuri, neizkraujot no tiem dzīvniekus, tiek novietoti uz kuģa, pārvadājuma ilgumam nav nekādas nozīmes, ja dzīvnieki tiek regulāri padzirdīti un pabaroti, un ka šādā gadījumā, galapunkta ostā izkraujot kravas transportlīdzekli [no kuģa], uzreiz aizsākas jauns 29 stundu ilgs pārvadāšanas periods pa sauszemi?

4) Ja atbilde uz trešo jautājumu ir apstiprinoša, vai Direktīvas 91/628 [..] 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunkta ii) daļas pirmais ievilkums ir saprotams tādējādi, ka par pārvadāšanu atbildīgajām personām maršruta plānā ir jāatzīmē, kad attiecīgie dzīvnieki pārvadāšanas pa jūru laikā ir tikuši pabaroti un padzirdīti, un ka Direktīvas 91/628 prasībām neatbilst ar rakstāmmašīnu iepriekš izdarīts ieraksts "pārvadāšanas laikā vakarā, no rīta, pusdienlaikā, vakarā un no rīta

[dzīvnieki] ir pabaroti un padzirdīti" un tā sekas ir tādas, ka, neveicot atzīmes par veiktajām aprūpes darbībām, tiek zaudētas tiesības uz eksporta kompensāciju, ja vien attiecīgo pierādījumu nevar sniegt citā veidā?"

14. Atbilstoši Tiesas Statūtu 23. pantam Martins Švaningers, Beļģijas un Austrijas valdības, kā arī Eiropas Kopienu Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus. Tiesas sēdē piedalījās Martins Švaningers, Grieķijas valdība un Komisija.

III — Juridiskā analīze

A — *Par pirmo jautājumu*

15. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesai precizēt Regulā Nr. 615/98 minētās atsauces uz Direktīvas 91/628 piemērošanas jomu un it īpaši, vai, pamatojoties uz šo atsauci, direktīvas pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunkts, kurš attiecas uz regulāru kuģu satiksmi starp diviem ģeogrāfiskiem punktiem Kopienā, ir piemērojams pēc analoģijas, pārvadājot dzīvniekus pa jūru uz trešo valsti.

16. Pirms izskatīt minēto jautājumu, uzskatu, ka ir lietderīgi īsumā ar atsevišķiem precizējumiem atgādināt atbilstošās tiesību normas, kas attiecas uz šo pirmo jautājumu.

17. Pirmkārt, jāatgādina, ka ar Regulas Nr. 615/98 1. pantu ir noteikts, ka eksporta kompensācijas piešķir tikai tad, ja pārvadāšanas laikā līdz pirmajai izkraušanas vietai trešā valstī, kas ir galamērķis, ir ievēroti Kopienu tiesību akti dzīvnieku aizsardzības jomā, it īpaši Direktīvā 91/628 paredzētie noteikumi, tostarp minētās direktīvas pielikuma VII nodaļā ietvertie noteikumi attiecībā uz maksimālo pārvadājuma ilgumu un atpūtas laikiem, kas ir jāievēro pārvadājuma laikā.

18. Vispārēji liellopus var pārvadāt astoņas stundas, izņemot, ja transportlīdzeklis izpilda atsevišķus nosacījumus, lai nodrošinātu pārvadājamo dzīvnieku labturību — direktīvas pielikuma 48. punkta 3. daļa —, saskaņā ar kuru pārvadājumu var paildzināt līdz pat 29 stundām, ja dzīvnieki tiek atpūtināti vismaz vienu stundu, kuras laikā tie tiek pabaroti un padzirdīti.

19. Direktīvas pielikuma 48. punkta 7. daļas a) apakšpunktā attiecībā uz jūras pārvadājumiem ir noteikts, ka brauciena laiks nevar būt ilgāks par astoņām stundām, izņemot, ja transportlīdzeklis izpilda iepriekš minētajā 3. daļā paredzētos nosacījumus, un šajā gadījumā nav jāievēro nosacījumi attiecībā uz brauciena un atpūtas ilgumu. Tomēr, ja pārvadājums pa jūru Kopienā notiek, izmantojot Ro-Ro kuģi, saskaņā ar iepriekš minētajā 7. daļas b) apakšpunktā noteikto ir jānodrošina 12 stundu atpūta ierašanās ostā, ja brauciena laiks pārsniedz robežas, kas ir noteiktas 2. daļā un 4. daļas d) apakšpunktā (proti, astoņas vai 28 pārvadāšanas stundas).

20. Ņemot to vērā, iesniedzējtiesa lūdz Tiesai precizēt, kurš no diviem Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 7. daļas a) un b) apakšpunktā norādītajiem gadījumiem ir piemērojams tādam pārvadājumam, kas, kā pamata lietā, tika veikts, pārvadājot [dzīvniekus] kravas transportlīdzeklī, kurš tika novietots uz tāda kuģa, kas savieno Kopienas ģeogrāfisku punktu ar trešā valstī esošu ģeogrāfisku punktu. Iesniedzējtiesa, norādot, ka saskaņā ar 7. daļas b) apakšpunkta tekstu minētais tiesību noteikums nav piemērojams pārvadājumiem, kuri nenotiek Kopienā, tomēr uzskata, ka attiecīgā punkta piemērošanas joma, pamatojoties uz atsauci, kas Regulā Nr. 615/98 tiek veikta uz Direktīvu 91/628, saskaņā ar kuru ir jāievēro tajā paredzētie noteikumi dzīvnieku pārvadājuma laikā līdz pirmajai izkraušanas vietai trešā valstī, kas ir galapunkts, var tikt paplašināta.

21. Manuprāt, šāda interpretācija nav pieņemama vairāku iemeslu dēļ.

22. Pirmkārt, kā uz to norāda Komisija, papildus nepārprotamam Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunkta tekstam, saskaņā ar kuru pārvadājumiem ar kuģi ārpus Kopienas nav piemērojams šis tiesību noteikums, ir pieskaitāms tas, ka, lai arī Regulas Nr. 615/98 1. pants eksporta kompensācijas piešķiršanas mērķiem prasa ievērot Direktīvas 91/628 prasības dažādās dzīvnieku pārvadāšanas stadijās "līdz to pirmajai izkraušanas vietai trešā valstī, kas ir galamērķis", tomēr minētajā regulā nav ietverts nekāds īpašs noteikums attiecībā uz detalizētiem noteikumiem, saskaņā ar kuriem šīs direktīvas noteikumi, lai arī tajos ir tieša atsauce uz starpkopienu pārvadājumiem, būtu arī piemērojami saskaņā ar šo regulu pārvadājumiem uz trešo valsti.

23. Šajā sakarā ir jānorāda, ka, pat ja Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunkta piemērošana ārpus Kopienas pārvadājumiem palīdzētu sasniegt konkrēto dzīvnieku aizsardzības mērķi, kas ir minēts Regulā Nr. 615/98, nodrošinot vienlīdzīgu aizsardzības līmeni gan Kopienu, gan ārpus Kopienas pārvadājumos, šāda paplašināta noteikumu piemērošana tomēr nozīmētu, ka trešām valstīm būtu jāsadarbojas un jānodrošina, lai šo valstu galapunktu ostās ir infrastruktūras un higiēnas iekārtas, kuras saskaņā ar Kopienu tiesisko regulējumu tiek pieprasītas, lai varētu aizsargāt dzīvnieku labturību. Šāds rezultāts nav saderīgs ar valstu vienlīdzīgas suverenitātes principa ievērošanu, kas ir starptautisko attiecību pamatā.

24. Līdz ar to iesniedzējtiesas piedāvātā [noteikumu] paplašināta piemērošana pēc analoģijas nav atbilstīga prasībai ievērot starptautisko tiesību principus un it īpaši tādēļ, ka rodas juridiskā neiespējamība noteikt pienākumu piemērot Kopienu tiesības ārpus "Kopienas teritorijas" [8]. Nevar uzskatīt, ka Kopienu likumdevējam, nosakot prasību ievērot Direktīvas 91/628 noteikumus, lai piešķirtu eksporta kompensācijas, un paredzot atsauci, kas uz šo direktīvu ir noteikta Regulas Nr. 615/98 1. pantā, bija nodoms neievērot minētos principus un radīt šo juridisko neiespējamību.

25. Līdz ar to iesniedzējtiesas piedāvātā interpretācija noteikumiem, kuri paredzēti Regulas Nr. 615/98 1. pantā kopā ar Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunktu, nav pieņemama, jo tā ir pretēja iepriekšējā punktā norādītajam.

26. Turklāt Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunktā paredzēto noteikumu paplašināta piemērošana pēc analoģijas tāpat nav vajadzīga, ņemot vērā arī to, ka nepastāv nekāda nepilnība, kas būtu jānovērš attiecīgajā tiesiskajā regulējumā saistībā ar Ro-Ro kuģiem, kuru galapunkts ir trešā valstī: šajā gadījumā ir jāpiemēro vispārējie attiecīgā tiesību noteikuma 7. daļas a) apakšpunktā noteiktie tiesību noteikumi attiecībā uz jūras pārvadājumiem. Ņemot to vērā, pārvadājums ar kravas automašīnu, kura ir novietota uz kuģa, lai arī tam ir sava specifika, ir klasificējams par jūras pārvadājumu, kā to arī apstiprina b) apakšpunkts, kurš attiecas uz "jūras pārvadājumiem" gadījumos, kad pārvadājums tiek veikts, izmantojot kuģi, kā arī un it īpaši fakts, ka attiecīgās direktīvas pielikuma I nodaļas 26. punktā likumdevējs, paredzot noteikumus attiecībā uz transportlīdzekļiem, šāda veida kuģi ir iekļāvis *jūras pārvadājumu* grupā [9] un b) apakšpunktā ir precīzi paredzējis, ka šāda veida pārvadājumos "i) dzīvnieku nodalījumam jābūt pienācīgi piestiprinātam pie transportlīdzekļa; transportlīdzeklim un dzīvnieku nodalījumam jābūt aprīkotam ar atbilstošām siešanas ierīcēm, lai tos varētu cieši piestiprināt pie kuģa. Uz nosegta klāja uz iebraucama (Ro-Ro) peldlīdzekļa jāuztur pietiekama ventilācija, ņemot vērā pārvadājamo transportlīdzekļu skaitu. Ja iespējams, dzīvnieku pārvadāšanas transportlīdzeklis jānovieto blakus svaiga gaisa ieplūdes avotam; ii) dzīvnieku nodalījumā jābūt pietiekamam skaitam ventilācijas eju vai citu līdzekļu, lai nodrošinātu, ka to pietiekami ventilē, ņemot vērā, ka gaisa plūsma ir ierobežota noslēgtajā transportlīdzekļu kravas telpā uz kuģa. Dzīvnieku nodalījumā un katrā no tā līmeņiem jābūt pietiekamai telpai, lai nodrošinātu, ka virs dzīvniekiem, tiem stāvot savā dabiskajā pozā, ir pietiekama ventilācija; iii) pie visām dzīvnieku nodalījuma daļām jābūt tiešai pieejai tā, lai dzīvniekus brauciena laikā, vajadzības gadījumā, var aprūpēt, pabarot un padzirdīt" (nosacījumi, uz kuriem ir norādīts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu un pamatojoties uz kuriem šajā lietā it kā ir ievēroti nosacījumi tiktāl, ciktāl lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu oriģinālteksta 15. lpp. ir norādīts, ka transportlīdzeklis, kurā

8 — Attiecībā uz teritorialitātes principu skat. 1988. gada 27. septembra spriedumu apvienotajās lietās 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 un no 125/85 līdz 129/85 *Ahlström Osakeyhtiö* u.c./Komisija (*Recueil*, 5193. lpp., 18. punkts). Tāpat skat. 1992. gada 24. novembra spriedumu lietā C-286/90 *Poulsen* un *Diva Navigation* (*Recueil*, I-6019. lpp.).

9 — Šajā sakarā skat. arī Komisijas 2003. gada 22. jūlija paziņojumu AGRI H4/MR D (2003) 18791.

dzīvnieki tika iekrauti, izpildīja Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 3. daļā paredzētos "papildu noteikumus").

27. Jebkādu nepilnību neesamība tiesību noteikumos tāpat pastiprina manu ieteikto risinājumu tiktāl, ciktāl pats fakts, ka eksistē šādi tiesību noteikumi, kuri ir piemērojami gadījumos, kāds ir šajā lietā, nodrošina pārvadājamo dzīvnieku aizsardzības mērķa sasniegšanu un tādējādi pretēji Beļģijas valdības apgalvojumiem tāpat novērš iespēju Regulas Nr. 615/98 1. pantā paredzētajai atsaucei uz pienākumu ievērot Direktīvas 91/628 noteikumus zaudēt savu lietderīgo iedarbību [10].

28. Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, piedāvāju Tiesai uz pirmo iesniedzējtiesas jautājumu atbildēt šādi: dzīvnieku pārvadāšanai, kas tiek veikta uz galapunktu trešā valstī, izmantojot Ro-Ro kuģi, pēc analoģijas nav piemērojami Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunktā paredzētie īpašie noteikumi, kuri attiecas vienīgi uz regulāriem pārvadājumiem ar kuģi, kuri savieno divus ģeogrāfiskos punktus Kopienā.

10 — Attiecībā uz vajadzību interpretēt Kopienu tiesības tādā veidā, lai saglabātu to lietderīgo iedarbību, it īpaši skat. 2000. gada 24. februāra spriedumu lietā C-434/97 Komisija/Francija (*Recueil*, I-1129. lpp., 21. punkts) un 2001. gada 4. oktobra spriedumu lietā C-403/99 Itālija/Komisija (*Recueil*, I-6883. lpp., 28. punkts).

B — *Par otro jautājumu*

29. Pamatojoties uz piedāvāto atbildi uz pirmo jautājumu, nav vajadzības atbildēt uz otro Tiesai uzdoto jautājumu, ar kuru iesniedzējtiesa lūdz īpaši norādīt veidus, kā ir jāpiemēro Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunkts tiem pārvadājumiem pa jūru, kuri tiek veikti, izmantojot Ro-Ro kuģi, uz vietu ārpus Kopienu teritorijas.

30. Tomēr es piedāvāju izvērtēt minēto jautājumu, ja Tiesa uzskatītu, ka iepriekš minētais 48. punkta 7. daļas b) apakšpunkts ir piemērojams ārpuskopienas jūras pārvadājumiem, izmantojot Ro-Ro kuģi.

31. Iesniedzējtiesa it īpaši lūdz precizēt, vai, piemērojot 48. punkta 7. daļas b) apakšpunktu, kas šajā sakarā atsaucas uz 4. daļas d) apakšpunktu, 29 stundas ilgā pārvadājumā, kas tiek veikts, izmantojot Ro-Ro kuģi, pēc pārvadājuma pirmajām 14 stundām ir jāievēro vismaz vienas stundas pārtraukums.

32. Uzskatu, ka uz šo jautājumu ir jāatbild noraidoši.

33. Papildus praktiskām grūtībām, ar kurām kuģis varētu sastapties, cenšoties ievērot šo pienākumu un piestājot ostā vai netālu no tās, lai dzīvnieki varētu atpūsties, interpretējot attiecīgos tiesību noteikumus, tāpat ir jāņem vērā tajā noteiktie mērķi un it īpaši galvenais vismaz vienas stundas atpūtas laika mērķis, kas ir noteikts direktīvas pielikuma 48. punkta 4. daļā, uz kuru atsauce ir izdarīta 48. punkta 7. daļā, un attiecīgi neesošā vajadzība ievērot attiecīgo atpūtas laiku jūras pārvadājuma, izmantojot Ro-Ro kuģi, ietvaros.

C — *Par trešo jautājumu*

34. Jāatgādina, ka attiecīgā vismaz vienas stundas pārtraukuma mērķis ir dot iespēju pārvadātājam sniegt dzīvniekiem vajadzīgo aprūpi, kura ir saistīta ar dzīvnieku higiēnu, ēdināšanu un dzirdīšanu. Tomēr, lai arī tas ir pašsaprotami, ka autotransportam ir jāapstājas, lai veiktu šīs darbības, tas pats nav attiecināms uz pārvadājumu, izmantojot kuģi, kuru veicot, kā iepriekš to norādīju 26. punktā, dzīvniekus var pabarot vai padzirdīt un tie ir jāpabaro vai jāpadzirda arī pārvadājuma laikā. Turklāt, veicot pārvadājumu ar kuģi, var iedomāties, ka, pat ja dzīvnieki atrodas kravas transportlīdzeklī, tie netiek tik ļoti kratīti vai grūstīti kā tas ir raksturīgi, veicot pārvadājumu pa sauszemi, un tādējādi tie tiek pārvadāti labākos apstākļos, tādējādi šajā lietā apspriežamais vienas stundas atpūtas laiks kļūst lieks.

35. Gadījumā, ja Tiesa nepiekrīt iepriekš norādītajai atbildei uz pirmo jautājumu, tad uz otro jautājumu piedāvāju atbildēt šādi: vismaz vienas stundas atpūtas periods pēc pārvadājuma, kura ilgums ir sasniedzis 14 stundas, nav attiecināms uz dzīvniekiem, kuri tiek pārvadāti kravas transportlīdzeklī, kurš ir novietots uz kuģa, ja tas atbilst Direktīvas 91/628 pielikuma I nodaļas 26. punkta b) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem.

36. Attiecīgā pārvadājuma, kā iepriekš norādīts 26. punktā, kvalificēšana par jūras pārvadājumu nozīmē, ka, tā kā nav paredzēti nekādi īpaši noteikumi šāda veida pārvadājumam, šim pārvadājumam ir piemērojami tie vispārīgie noteikumi attiecībā uz jūras pārvadājumu, kuri ir noteikti Direktīvai 91/628 pievienotajā pielikumā.

37. Līdz ar to vispirms ir jānosaka, vai šajā gadījumā ir piemērojams Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunkts, saskaņā ar kuru "attiecībā uz jūras pārvadājumiem regulārā un tiešā satiksmē starp diviem Kopienas ģeogrāfiskiem punktiem ar transportlīdzekļiem, kas iekrauti kuģī, neizkraujot dzīvniekus, [dzīvniekiem] ir jādod 12 stundu atpūta pēc izkraušanas galamērķa ostā vai tās tiešā tuvumā, ja vien brauciena laiks jūrā ir tāds, ka reisu var iekļaut vispārējā no 2. līdz 4. [daļas] plānā".

38. No lietas materiāliem nekādā veidā neizriet, ka brauciena laiks pa jūru nebija iekļauts maršruta plānā, kurš saskaņā ar Direktīvas 91/628 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunkta ii) daļas otro ievilkumu par pārvadāšanu atbildīgajām personām "ir apliecināts [maršruta plāns] pēc pārbaudes, ko veikusi atļautā šķērsošanas punkta vai dalībvalsts noteiktā izbraukšanas punkta kompetentā iestāde [..] pēc tam, kad valsts pilnvarots veterinārārsts ir pārbaudījis dzīvniekus un atzinis, ka tie spēj turpināt braucienu".

39. Tādējādi ir pamatoti uzskatīt, ka šajā lietā nav piemērojams Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunkts, bet tikai 7. daļas a) apakšpunkts, saskaņā ar kuru "dzīvniekus nedrīkst pārvadāt pa jūru, ja maksimālais brauciena laiks pārsniedz" astoņas stundas, "ja vien nav ievēroti nosacījumi, kuri noteikti 3. un 4. daļā, izņemot par brauciena un atpūtas laikiem".

40. Ja pārvadājums starp dalībvalsts ostu un trešās valsts ostu tiek veikts, izmantojot kuģi, tad Direktīvas pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunkta piemērošana, vismaz pamatojoties uz interpretāciju, kuras pamatā ir šī noteikuma formulējums un iepriekš 26. punktā sniegtie precizējumi, nenoliedzami nozīmē, ka netiek ievērots 12 stundu atpūtas laiks pēc tam, kad uz kuģa pārvadātie dzīvnieki tika nogādāti galapunktā ostā, un ka var nekavējoties uzsākt turpmāku 28 stundu ilgu pārvadājumu pa sauszemi [11], ja vien ir ievēroti trīs priekšnosacījumi: pirmkārt, ja pārvadājums pa jūru, izmantojot kuģi, ir daļa no vispārējā brauciena plāna, kurš ir iekļauts iepriekš minētajā maršruta plānā; otrkārt, ja, kā šajā lietā tas ir norādīts lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu oriģinālteksta 15. lpp., kuģis atbilst 48. punkta 3. daļā paredzētajām prasībām un, visbeidzot, ja ir veikti pasākumi, kuri ir tieši paredzēti Direktīvas 91/628 pielikuma I nodaļas 26. punkta b) apakšpunkta i), ii) un iii) daļā un kuri ir norādīti iepriekš minētajā 26. punktā (kurus, kā jaut tas tika iepriekš norādīts, nevar neņemt vērā, jo kuģis atbilst iepriekš minētajiem 3. daļā noteiktajiem priekšnosacījumiem).

41. Pamatojoties uz šo interpretāciju, vajadzību pēc attiecīgā atpūtas laika var neievērot, ja papildus informācijai, kura norādīta lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, var iegūt informāciju attiecībā uz pārējiem diviem iepriekšējā punktā minētajiem nosacījumiem.

42. Tomēr lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir izteiktas šaubas, vai šajā lietā var piemērot attiecīgu interpretāciju, kaut arī tā attiecas uz dzīvnieku pārvadāšanu uz trešo valsti un brauciens ar kuģi ilga 41 stundu, pēc

11 — Pretēji, gadījumā, kad pārvadājums pa jūru tiek veikts starp divu dalībvalstu ostām, 12 stundu atpūtas laiku nevar *a priori* neievērot, jo, pat ja šī atpūtas laika ievērošana pieprasa, lai tiktu veikta sadarbība ar galapunkta ostas iestādēm, šī sadarbība — kura trešās valsts iestādēm nav obligāta — ir obligāta dalibvalstu iestādēm. Šī iemesla dēļ — ja pārvadāšanas laiks pa jūru ar kuģi ir ilgāks par laiku, kas ir noteikts 48. punkta 7. daļas b) apakšpunktā, — liellopiem, ierodoties dalībvalsts ostā, ir jāatpūšas attiecīgo laiku. Savukārt, ja pārvadāšanas laiks nepārsniedz šo laiku, tad liellopiem principā nav jāatpūšas un pārvadājums uzreiz var turpināties.

kura turpinājās aptuveni piecu stundu ilgs pārvadājums pa sauszemi, sasniedzot kopējo pārvadājuma laiku 46 stundas.

43. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šaubas rodas tādēļ, ka atbilde, ko var iegūt, lasot attiecīgo tiesību noteikumu tekstu, ir tāda, ka attiecībā uz dzīvnieku pārvadāšanu, izmantojot kuģi, starp Kopienas ostu un trešās valsts ostu nav attiecināmi nekādi laika ierobežojumi, pat ja brauciena ilgums ievērojami pārsniedz 46 stundas un ilgst vairākas dienas, kā rezultātā šādas darbības nebūtu saskaņā ar dzīvnieku aizsardzības mērķiem, kurus cenšas sasniegt ar attiecīgo tiesisko regulējumu.

44. Taču šīs teleoloģiskā rakstura šaubas ir jāņem vērā. Lai to darītu, ir jāpievērš īpaša uzmanība a) iesniedzējtiesas iebildumam pret *Finanzgericht Hamburg* [Hamburgas Finanšu tiesas] izvirzīto argumentāciju 2006. gada 2. februārī pieņemtajā nolēmumā, kurā tika izmantota minētā interpretācija, un b) iepriekš minēto apsvērumu, saskaņā ar kuru gadījumā, ja pārvadājums tiek veikts starp vienu Kopienas ģeogrāfisko punktu un otru ģeogrāfisko punktu trešā valstī, tad šādam pārvadājumam, kāds tiek izskatīts šajā lietā, teorētiski var nepiemērot jebkādu pārvadājuma ilguma ierobežojumu.

45. Iesniedzējtiesas apstrīdētajā argumentācijā bija vienīgi minēts, ka "uz dzīvnieku pārvadāšanas laiku, izmantojot kuģi, neapšaubāmi ir jāattiecina atpūtas laiks" [12]. Pēc iesniedzējtiesas uzskatiem, šāds arguments nav attaisnojams, jo Direktīvas 91/628 2. panta 2. punkta h) apakšpunktā "atpūtas laiks" ir definēts kā "nepārtraukts laiks braucienā, kurā dzīvnieki netiek pārvietoti ar transportlīdzekļiem".

46. Šādam iebildumam nevar piešķirt izšķirošu nozīmi, jo, ja *Finanzgericht Hamburg* par "atpūtas laiku" uzskata laiku, kad dzīvnieki tiek pārvadāti kravas transportlīdzekļos, kuri ir novietoti uz kuģa, tad par tādu pašu laiku varētu uzskatīt arī to laiku, kad dzīvnieku pārvadājums tiek veikts, tieši iekraujot dzīvniekus tādos kuģos, kuri ir īpaši paredzēti dzīvnieku pārvadāšanai (šis pēdējais minētais periods noteikti nevar tikt ieskaitīts tāda pārvadājuma laikā, kas no sākuma tiek veikts pa jūru un pēc tam pa sauszemi). Tādējādi var uzskatīt, ka tā, lietojot attiecīgo apzīmējumu, vēlējās ar to teikt, ka laiks, kas tika sākotnēji pavadīts pirmajā transportlīdzeklī, kā tas tika nolemts, kad tā uz otrā transportlīdzekļa pavadīto laiku uzskatīja par tādu pašu pārvadājuma laiku saistībā ar tā nozīmīgumu, ir jāuzskata par periodu, kuru var *pielīdzināt* atpūtas laikam. Šāds uzskats bija Komisijai, kad tā iesniedza Tiesā savus apsvērumus, kuros tā apstiprināja, ka saskaņā ar Direktīvā 91/628 noteikto definīciju transportlīdzekļi, kas tiek novietoti uz kuģiem, nav uzskatāmi nedz par pārvadājumu, nedz par atpūtas laiku.

12 — Nonākot pie šāda secinājuma — saskaņā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu — *Finanzgericht Hamburg* ir pretējs viedoklis nekā *Verwaltungsgerichtshof Wien* [Vīnes Administratīvajai tiesai], kura 2005. gada 30. jūnija spriedumā apstiprināja, ka izņēmums 12 stundām atpūtai var tikt veikts tikai tad, ja pārvadājums ar kuģi nav bijis ilgāks par 14 stundām.

47. Attiecībā uz apgalvojumu, atbilstoši kuram uz tādu pārvadājumu, kāds tiek izskatīts šajā lietā un kas tiek veikts starp vienu ģeogrāfisko punktu Kopienā un ģeogrāfisko punktu trešā valstī, teorētiski nav attiecināms laika ierobežojums, to uzreiz vājina tas, ka iesniedzējtiesa pati, nonākot pretrunā sev, uzdod Tiesai jautājumu, vai gadījumā, ja pārvadājuma ilgumam ar tādiem transportlīdzekļiem, kuri tiek novietoti uz kuģa, nav nekādas nozīmes, jauns 28 stundu ilgs pārvadāšanas laiks pa sauszemi var sākties uzreiz pēc tam, kad kravas transportlīdzeklis tiek izkrauts galapunkta ostā trešā valstī (uz ko skaidri norāda tas, ka ir pieļaujams pārvadājuma ilguma ierobežojums pat tad, ja tas notiek uz trešās valsts sauszemes ceļiem).

48. Bet papildus attiecīgā apgalvojuma nepilnībai pastāv vēl viens izšķirošāks faktors — pat ja direktīvā nav paredzēts nekāds noteikums attiecībā uz pārvadājumiem pa sauszemi trešās valsts teritorijā, vispārējās tiesību sistēmas būtība liek noprast, ka minimālais 29 stundu noteikums ir piemērojams arī attiecībā uz šādu pārvadājumu. Pretējā gadījumā būtu apdraudēta attiecīgā tiesiskā regulējuma vispārējā mērķa sasniegšana, proti, nodrošināt dzīvnieku labturību.

49. Līdz ar to, ja laiks, kurā dzīvnieku pārvadāšana tiek veikta transportlīdzekļos, kuri ir novietoti uz kuģa, netiek ņemts vērā gadījumā, ja tiek ievēroti iepriekš 39.–41. punktā minētie priekšnosacījumi, tad nepastāv risks, ka gadījumā, ja šo dzīvnieku pārvadāšana pa sauszemi tiek uzsākta nekavējoties, tā varētu turpināties vairākas dienas bez pārtraukuma, jo attiecīgais pārvadājums bez nosacījumiem var turpināties tikai 14 stundas, pēc kurām ir jāievēro vismaz vienas stundas atpūtas laiks.

50. Iepriekšējā punkta nobeigumā minētais apgalvojums ir saderīgs ar iepriekš minētajiem apgalvojumiem, kuri ir norādīti 23. un 24. punktā, attiecībā uz grūtībām, kuras varētu rasties, interpretējot Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 7. daļas b) apakšpunktu, saskaņā ar kuru pārvadātājam, kurš dzīvniekus pārvadā kravas transportlīdzeklī, kurš ir novietots uz kuģa, būtu jāizkrauj dzīvnieki, lai tie 12 stundas atpūstos galapunkta ostā trešā valstī, jo tas nozīmētu, ka būtu jābūt sadarbībai starp šīs valsts iestādēm un gadījumā, ja nav šādas sadarbības, tad nav iespējams noteikt pienākumu piemērot Kopienu tiesības ārpus "Kopienu teritorijas".

51. Vismaz vienas stundas atpūtas laiks, kas ir paredzēts 48. punkta 4. daļas d) apakšpunktā, faktiski neprasītu trešo valstu iestādēm sadarboties, jo, kā iepriekš norādīts 46. punktā, Direktīvas 91/628 2. panta 2. punkta h) apakšpunktā "atpūtas laiks" ir definēts kā "nepārtraukts laiks braucienā, kurā dzīvnieki netiek pārvietoti ar transportlīdzekļiem". Tas nozīmē, ka, lai atpūtinātu dzīvniekus, tie nav jāizkrauj.

52. Tādējādi piedāvāju Tiesai uz trešo jautājumu atbildēt šādi: veicot jūras pārvadājumu

regulārā un tiešā satiksmē starp Kopienā esošu ģeogrāfisku punktu un trešā valstī atrodošos ģeogrāfisku punktu ar tādiem transportlīdzekļiem, kuri, neizkraujot no tiem dzīvniekus, tiek novietoti uz kuģa, pārvadājuma ilgumam nav nekādas nozīmes, ja dzīvnieki tiek regulāri padzirdīti un pabaroti, kā rezultātā, un ievērojot šādu nosacījumu, jauns 28 stundu ilgs pārvadāšanas periods var uzsākties pēc tam, kad kravas transportlīdzeklis tiek izkrauts galapunkta ostā.

54. No iesniedzējtiesas abu uzdoto jautājumu loģiskas secības var secināt, ka jautājuma galvenais mērķis ir pārliecināties, vai ar direktīvu — un nevis tikai ar īpašajiem tiesību noteikumiem, kuri ir iesniedzējtiesas pirmā jautājuma priekšmets, — ir saderīga pārvadātāja vispārējā rīcība, kas kopumā sastāv ne tikai no maršruta plānā iepriekš ar rakstāmmašīnu ietvertās programmas, bet arī no a) parakstīta maršruta plāna, ar kuru pārvadātājs pārvadājuma beigās apliecina, ka dzīvniekiem noteiktos laikos un noteiktā veidā faktiski ir bijusi sniegta maršruta plānā paredzētā aprūpe; kā arī b) šajā pašā sakarā apliecināta apliecinājuma, kuru saskaņā ar norādi lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu 3. lpp. iesniedza persona, kas bija atbildīga par pārvadājumu un kuru *Zollamt Salzburg, Erstattungen* uzskatīja par nenozīmīgu.

D — *Par ceturto jautājumu*

53. Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa jautā, pirmkārt, "vai Direktīvas 91/628 [..] 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunkta ii) daļas pirmais ievilkums ir saprotams tādējādi, ka par pārvadāšanu atbildīgajām personām maršruta plānā ir jāatzīmē, kad attiecīgie dzīvnieki pārvadāšanas laikā pa jūru ir tikuši pabaroti un padzirdīti", un, otrkārt, vai Direktīvas 91/628 prasības neizpilda "ar rakstāmmašīnu iepriekš izdarīts ieraksts", atbilstoši kuram pārvadāšanas laikā "vakarā, no rīta, pusdienlaikā, vakarā un no rīta dzīvnieki ir pabaroti un padzirdīti", un tā sekas ir tādas, ka, "neveicot atzīmes par veiktajām aprūpes darbībām, tiek zaudētas tiesības uz eksporta kompensāciju, ja vien attiecīgo pierādījumu nevar sniegt citā veidā".

55. Lai atbilstīgi atbildētu uz šo jautājumu, saprotot to tādā nozīmē, kāda ir norādīta iepriekšējā punktā, Direktīvas 91/628 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunkta ii) daļa ir jāinterpretē, ņemot vērā šī paša tiesību noteikuma otro ievilkumu un šīs direktīvas 5. panta A punkta 2. daļas f) apakšpunktu.

56. Direktīvas 91/628 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunkta ii) daļā ir noteikts, ka pārvadātājs nodrošina, ka par pārvadāšanu atbildīgās personas "maršruta plānā norāda laikus un vietas, kurās pārvadājamie dzīvnieki baroti un dzirdīti brauciena laikā",

bet 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunkta i) daļā ir paredzēts, ka "minētā maršruta plāna oriģināleksemplārs ir *pienācīgi noformēts* un ka to ir *aizpildījusi* atbilstoša persona atbilstošā laikā" [13].

57. Prasītājs pamata lietā savos Tiesai iesniegtajos rakstveida apsvērumos norāda uz atšķirību, kas attiecīgajā tiesību noteikumā ir paredzēta starp "noformēšanu" un "aizpildīšanu", un to, ka tajā ir paredzēts, ka abas šīs darbības un līdz ar to katra no tām ir jāveic "atbilstošā laikā".

58. Prasītājs pamata lietā, norādot, kā tas jau ir minēts lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 5. punkta 2. daļā, uz to, ka pārvadātājs, parakstot maršruta plānu pārvadājuma beigās, ir apliecinājis, ka dzīvnieki faktiski tika aprūpēti iepriekš paredzētajos laikos, apgalvo, ka ar rakstāmmašīnu iepriekš izdarītais ieraksts maršruta plānā par laiku, kad pārvadājamie dzīvnieki tika baroti un dzirdīti, ir pieprasītā "noformēšana", bet pēc tam izdarītais paraksts ir pieprasītā "aizpildīšana". Tas nepārprotami nozīmē, ka aizpildīšana, kas tiek izpildīta ar parakstu, atbilst attiecīgajā tiesību noteikumā noteiktajai prasībai atbilstoši saistībai, kura pastāv starp parakstu un ar rakstāmmašīnu iepriekš izdarīto ierakstu maršruta plānā. Tas ir tādēļ, ka a) norāde, ka attiecīgās darbības ir jāveic "vakarā, no rīta, pusdienlaikā, vakarā un no rīta", atkārtojot frāzi "vakarā un no rīta", kurā tā ir norādīta, var leģitīmi tikt saprasta kā apzīmējums, kas nav vispārīgs, bet gan kas norāda uz vairākiem nosakāmiem laikiem faktiski veicamā brauciena laikā, kurš atbilstoši dokumentos norādītajam ilga 41 stundu un 30 minūtes, kā rezultātā punktuāli iekļāvās "vakarā, no rīta un pusdienā" un atkal "vakarā" un "no rīta", un b) pārvadājuma maršruta plānā norādītā programma bija tik punktuāla, ka nebija jānorāda uz tās detalizētu izpildi, bet pārvadājuma beigas bija "atbilstošais" laiks, lai aizpildītu apstiprinājumu un iekļautu to maršruta plānā, uzliekot uz tā galīgo parakstu. Tas ir acīmredzami, jo tas atbilst viedoklim, kas tika norādīts iepriekšējos divos punktos attiecībā uz to, ka prasītāja pamata lietā apsvērumiem nav tāda pierādījuma spēka, kāds ir apliecinātam apliecinājumam, kuru, kā tas norādīts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu 3. punktā, prasītājs nevajadzīgi *ex post* iesniedza *Zollamt Salzburg, Erstattungen*.

59. Veids, kā varētu uzskatīt, ka prasītājs pamata lietā ir izpildījis Direktīvas 91/628 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunkta ii) daļā noteikto, neatbilst precīzi tiesību noteikuma ii) daļā noteiktajam veidam, atbilstoši kuram pārvadātājs nodrošina, ka "par pārvadāšanu atbildīgās personas maršruta plānā norāda laikus un vietas, kurās pārvadājamie dzīvnieki baroti un dzirdīti brauciena laikā", jo (papildus tam, ka, veicot jūras pārvadājumu, nav viegli noteikt "vietas", kurās tiek izpildītas darbības) sīki izstrādātie noteikumi, kas par pārvadāšanu atbildīgajām

13 — Mans izcēlums.

personām bija jāievēro, nav uzskatāmi par tādiem, lai norādītu laiku, kurā tika veikta barošana un dzirdīšana.

60. Tomēr, ja, kā iepriekš norādīts 55. punktā, Direktīvas 91/628 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunkta ii) daļa un šī tiesību noteikuma otrais ievilkums tiek skatīts kopā ar 5. panta A punkta 2. daļas f) apakšpunktu, tad nevar uzskatīt, kā tas ir norādīts lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu 3. punktā, ka *Zollamt Salzburg, Erstattungen* no fakta, ka veids, kādā prasītājs apgalvo, ka viņš izpilda 2. daļas d) apakšpunkta ii) daļu, precīzi neatbilst šajā noteikumā paredzētajam, secina, ka dzīvnieki netika baroti vai dzirdīti 46 stundas, kā arī ka tādējādi eksportētājs bija zaudējis tiesības uz eksporta kompensāciju.

61. Direktīvas 91/628 5. panta A punkta 2. daļas f) apakšpunkta ii) daļā (kura neapšaubāmi ir jāņem vērā sistemātiskas visas 2. daļas interpretācijas kontekstā) ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, ka pārvadātājs "sniedz [..] pierādījumus, ka ir veikti pasākumi, lai apmierinātu dzīvnieku vajadzību pēc barības un ūdens brauciena laikā pat tad, ja maina maršruta plānu".

62. Ar šo tiesību noteikumu Kopienu likumdevējs skaidri norādīja, ka tas nevēlas piešķirt tādu pašu absolūtu spēku veidam, ar kuru saskaņā ar Direktīvas 91/628 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunkta ii) daļu tiek pierādīts, ka dzīvnieki ir regulāri padzirdīti un pabaroti. Kopienu likumdevējam būtisks pārvadātāja iesniegts pierādījums ir tas, ka ir nodrošināta "dzīvnieku vajadzība pēc barības un ūdens brauciena laikā".

63. Ja uzskata, ka nav precīzi ievēroti Direktīvas 91/628 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunkta ii) daļā paredzētie noteikumi, tad šādas absolūtas vērtības piešķiršana, kā to dara *Zollamt Salzburg, Erstattungen*, tiesību noteikumam katrā ziņā būtu pretēja veidam, kā šajā konkrētajā lietā tiek izvērtēti visi faktiskie apstākļi, tostarp apstākļi, uz kuriem norādīja eksportētājs, veids, kuru Eiropas Kopienu Tiesa spriedumā apvienotajās lietās *Viamex Agrar Handels* un *ZVK* (turpmāk tekstā — "*ZVK*") [14] atzina par tādu, kas ir jāievēro, ja tiek interpretēta un piemērota Regulas Nr. 615/98 1. pantā un 5. panta 3. punktā izdarītā atsauce uz Direktīvu 91/628.

64. Tiesvedībā valsts tiesā, kuras rezultātā tika iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, radās jautājums par šīs atsauces spēkā esamību, uzskatot, ka tā ir pretēja tiesiskās paļāvības un samērīguma principiem, jo abi šie tiesību noteikumi a) eksporta kompensāciju par dzīviem liellopiem piešķir tikai tad, ja, dzīvniekus pārvedot uz pirmo izkraušanas vietu trešā valstī, kas ir galapunkts, ir ievēroti attiecīgās direktīvas noteikumi, un b) tika saprasti tādā nozīmē, ka tie liedz šādu kompensāciju izmaksu, ja ir pārkāpts kāds no minētajiem tiesību noteikumiem.

14 — 2008. gada 17. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-37/06 un C-58/06 (Krājums, I-69. lpp.).

65. Tiesa uz tai uzdotajiem jautājumiem atbildēja, pirmkārt, norādot, ka "Regulā Nr. 615/98 ietvertās vispārējās atsauces uz Direktīvu 91/628 mērķis ir nodrošināt, lai [..] tiktu ievēroti attiecīgie minētās direktīvas noteikumi dzīvo dzīvnieku labturības jomā un it īpaši dzīvnieku aizsardzības pārvadāšanas laikā jomā" [15]; tā secināja, ka minēto atsauci nevar uzskatīt par spēkā neesošu, jo tā nevar tikt interpretēta kā tāda, kas attiecas uz visiem Direktīvas 91/628 noteikumiem un it īpaši uz tiem, kuriem nav nekādas saistības ar minētajā direktīvā paredzēto galveno mērķi [16]. Pēc tam Tiesa, norādot uz samērīguma principam tradicionāli piedēvēto raksturu kā tādam principam, saskaņā ar kuru "gadījumā, ja iespējams izvēlēties starp vairākiem atbilstošiem pasākumiem, ir jāizvēlas mazāk ierobežojošākais un radītās neērtības nedrīkst būt nesamērīgas salīdzinājumā ar sasniedzamajiem mērķiem" [17], nolēma, ka kompetentajām valsts iestādēm ir jāpiemēro attiecīgie Regulas Nr. 615/98 noteikumi, lai tās [valsts iestādes] ievērotu šo principu [18].

66. Interpretācija, kuru Tiesa iesaka valsts tiesām piemērot, interpretējot un piemērojot tiesību noteikumus, kuri ir saistīti ar kompensāciju piešķiršanas regulējumu un liellopu veselības regulējumu pārvadājuma laikā, ir acīmredzama. Tā ir balstīta uz diviem šādiem kritērijiem:

1) interpretēt direktīvas noteikumus, kuri savstarpēji papildina viens otru un kuri ir jālasa kopumā ar tiesību aktā noteiktajiem noteikumiem, piešķirot katram no šiem noteikumiem un atsaucēm, kuras uz tiem ir noteiktas Regulā Nr. 615/98, dažādas nozīmīguma pakāpes atkarībā no tā, vai tiesību noteikuma tiešais mērķis ir sasniegt direktīvas galveno mērķi, vai arī tiesību noteikumam attiecībā pret šo mērķi ir tikai tehniska funkcija, un

2) piemērot direktīvas tiesību noteikumus, izvēloties no vairākiem veidiem veidu, kurš ir vismazāk ierobežojošākais un radītās neērtības nedrīkst būt nesamērīgas salīdzinājumā ar sasniedzamo mērķi aizsargāt dzīvnieku veselību.

67. Nav šaubu, ka iepriekš 62.–64. punktā minētie noteikumi norāda uz kritērijiem, kuri, kā Tiesa uz to norādīja spriedumā, kurš iepriekš minēts 63.–66. punktā, ir jāievēro.

15 — Turpat, 29. punkts.
16 — Turpat.
17 — Turpat, 35. punkts.
18 — Turpat, 46. punkts.

IV — Secinājumi

68. Ņemot vērā iepriekš norādītās tiesību normas un apsvērumus attiecībā uz to interpretāciju, kas tiek piedāvāta, analizējot šīs lietas raksturiezīmes un kritērijus, kas ir norādīti Eiropas Kopienu Tiesas spriedumā, kurš iepriekš minēts 63.–66. punktā, piedāvāju Tiesai uz *Unabhängiger Finanzsenat* uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Padomes 1991. gada 19. novembra Direktīvas 91/628/EEK par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā, ar kuru groza Direktīvas 90/425/EEK un 91/496/EEK, pielikuma VII nodaļas 48. punkta 7. daļas b) apakšpunkts, kas attiecas tikai uz jūras pārvadājumiem regulārā satiksmē starp diviem Kopienas ģeogrāfiskiem punktiem, nav piemērojams pēc analoģijas dzīvnieku pārvadājumiem ar Ro-Ro kuģi uz trešo valsti;

2) gadījumā, ja dzīvnieki tiek pārvadāti regulārā un tiešā satiksmē pa jūru starp Kopienā esošu ģeogrāfisku punktu un trešā valstī atrodošos ģeogrāfisku punktu ar tādu transportlīdzekli, kurš, neizkraujot no tiem dzīvniekus, tiek novietots uz kuģa, šī pārvadājuma laiks ir jāuzskata par nenozīmīgu, ja dzīvnieki tiek regulāri pabaroti un padzirdīti, kā rezultātā, ja šie nosacījumi tiek ievēroti, turpmāka 28 stundu ilga pārvadāšana pa sauszemi var nekavējoties atsākties pēc transportlīdzekļa izkraušanas galapunkta ostā;

3) ar Direktīvas 91/628 5. panta A punkta 2. daļas d) apakšpunkta ii) daļas pirmo ievilkumu netiek absolūtā veidā noteikts par pārvadāšanu atbildīgajām personām maršruta plānā norādīt precīzu laiku, kurā dzīvnieki pārvadāšanas pa jūru laikā

ir tikuši pabaroti un padzirdīti, kā būtisku nosacījumu, lai iegūtu eksporta kompensāciju;

4) ar rakstāmmašīnu iepriekš izdarīts ieraksts, kurā tiek norādīts, ka pārvadāšanas laikā dzīvnieki tikuši pabaroti un padzirdīti laikos, kuri ir pietiekoši nosakāmi brauciena periodi, var izpildīt Direktīvas 91/628 prasības, ja tiek pierādīts, ka attiecīgās darbības tika veiktas šajos laikos.

Valsts tiesai ir jāizvērtē, vai šajā sakarā eksportētāja iesniegtā informācija ir pietiekoša, vajadzības gadījumā ņemot vērā arī informāciju, kura ir pieejama papildus maršruta plānam, piemēram, pēc brauciena iesniegts apliecinājums.